

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stigom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Narodna poslovica.

Oglas, pripisana itd. i računaju se na temelju dogovora.

za predbrojbu, oglasne itd. se, naputkom ili položajom, štediti u Beču i administraciju lista u Puli.

carnebe valja točno odrediti, precizno i najbifid pošta predbrojka.

list na vrijeme ne prima, to javi odpravstvu u ovom pismu, sa koji se izda poštarna, ako se izda napiso „Reklamacija“.

svak računa br. 347 849. redakcija broja 38.

Izlazi svakog četvrtka o podno.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne podpišani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake, 3 K za učitelje, na godinu ili K 5—, odn. K 2 50 na pol godinu.

Izvan carovine više poštarna plaća i utiču se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h, za stalno h, u kolu u Pull, toll izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić, i dr.“ (Vila Giulija br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplata.

odgovorni urednik i izdavalac Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulija 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trzinu (Vila Crocra br. 1, 1. kat).

Interpelacija

Ministrica Matka Mandića, Dr. Ryana i drugova ne sveukupno ministarstvo.

Više navrata interpellirali su razni javni zastupnici u ovoj visokoj kući delegacija cesarsku vladu radi nastojanja inozemskih radnika i činovnika raznih državnih i nedržavnih poduzeća u kojima ih te su upozorivali vladu na opasnost, koja odatle može nastati za samu državu.

Zadnja takva interpelacija bijaše postavljena svojedobno u delegacijama a bavila se namještanjem talijanskih podanika u c. i k. arsenalu u Puli, za koje se je govorilo, da su većinom talijanski oficiri i inženiri i koji da dolaze u Pulu preobučeni u obične radnike u svrhu proučavanja nacрте i način gradjenja tih ladjā, njihovo tajne, ratnu luku, glavne i t. d. onda sve to svojjoj talijanskoj vladi otkrivaju.

Nema tome mnogo vremena, da se je pravljao pred trščanskim zemaljskim dom kazneni proces proti jednom talijanskom podaniku, koji bijaše ukrao u stabilmentu technico nacрте austrijskih tih ladjā i iste predao Italiji. — Običnik bijaše pronađen krivim te osuđen. Poznata je činjenica, da je bilo kod talijanske državne željeznice Trst-Jesence namješteno kao radnika nekoliko oficira i inženira iz Italije, koji su imali dosta prilike da prouče način gradjenja tunela, mostova i t. d., te je bila dapače vlada namještena, da po ozračnosti daje čuvati i noć tunele, a osobito most preko mora kod Solikana.

Stotak nije nikakva tajna, da se u Trstu i osobito u trščanskoj luci od odnosnih poduzetnika namješstavaju najradje talijanski podanici ne samo kao radnici, već i kao nadzornici radnika, pisari, risci, inženiri i t. d., sve to na stetu domaćih rad-

nika i činovnika. I gotovo se na Koristi monarhije i na korist njene obrane.

Nedavno otkrilo je c. k. državno odvijetništvo u Gorici, da je neki talijanski podanik imenom Andreini, koji bijaše namješten kao stalni činovnik u arsenalu parobrodarskog društva Austro-Americana u Trzinu, — koje c. k. vlada znatnom subvencijom podupire — dao napraviti nacрте tržičkog kanala i nacрте nove željezničke pruge i nekih drugih radnja u rečenom arsenalu, da je nagovarao neke drugove, neka stupa u tješnji odnosaj sa austrijskim častnicima, neka od njih stogod za zemaljsku obranu važna doznadu i njemu pribiće te je bio osuđen od c. k. okružnog suda u Gorici radi spjunštiva na 13 mjeseca strogog zatvora.

Tu su podpisani naveli samo nekoliko slučajeva, koje je policija uspjela otkriti, a koliko se događa sličnih slučajeva, za koje nitko ne doznade? U koliko navrala je trščanska policija otkrila, da se u Austriji goji neka posebna vrst golubova — vjestnika, s kojima se čini stanovite pokušaje, koji po gotovo neimadu drugu svrhu nego da se ih uporabi u slučaju rata između obje države.

Svi ti slučajevi bili će po gotovo poznati i visokim ministarstvima a ponajpake grministrima za rat i za zemaljsku obranu, a ipak podpisanim nije poznato, da bi se bilo usprkos tome, da se li slučajevi dan na dan množe, stogod poduzelo, da se tim pojavama učini jednom za svijek konac.

Radi toga stavljaju podpisani na sveukupno ministarstvo slijedeće upite:

1. Jesu li poznati tom sveukupnom ministarstvu, a osobito ministrima rata i zemaljske obrane gori navedeni slučajevi?
2. Ako jesu, dali je to sveukupno ministarstvo i koje korake poduzelo, da se stane na put tim događajima?
3. Što kani poduzeti to sveukupno ministarstvo, da se odpravi dosad vladajući sistem, da se kod namještanja činovnika osobito kod državnih ili od države subven-

cioniranih poduzeća namješstavja talijanske podanike na uštrb ne samo domaćih lojalnih sinova već i osobito na uštrb zemaljske obrane cijele monarhije i dali je voljno to sveukupno ministarstvo poradići na tome, da se u buduce ne daje javnih radnja tuđim poduzećima pa bilo to i uz neznatnu stetu države, jer je u prvom redu dužnost države, da daje zarade domaćim radnicima, koji plaćaju porez u krvi i novcu i koji se itak moraju boriti za obstanak radi velike neslaščice radnje.

Beč, dne 27. maja 1910.

(Slijede podpiši).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Ima li nas u Puli? (Konač.) Zalibože, istarski Talijani neće da slivute, kako je svakomu već prirodjeno, da ljubi svoj materinski jezik. Kakva je to logika zahtijevati od nas, da se u Puli posve prilagodimo njihovoj kulturi? Mi smo u istinu dužni štovati njihov jezik, ali da ga ljubimo većma nego li svoj materinski neće nas prisiliti niti njihovov rovanjenja, niti prijeloje nit bokseri. Njihov jedan pisac kaže „Amiamo perche lodata e ammirata dagli stranieri, e anche invidiata“. Ali i nas jedan kaže: „Ljubi rodo jezik preko svega, u njemu živi, umiri za njega“. Njihovo divljacko ponašanje mora nas potaknuti, da i vanjskim načinom izkazemo ljubav do našeg slatkog materinskog jezika. Talijani neće da se služe nego svojim jezikom, pak činimo i mi tako. U svojim kućama, u krcinama, u kavanama rabimo samo svoj mil jezik. Nemojmo nikako sa svojimi akucani, sa svojimi znanci u kojima jista krv kola, razgovarati nego hrvatskim jezikom. Uglodajmo se u Nijemcel. Oni svagdje i gdje nebi smjeli, rabe svoj jezik. A mi da se naše sramimo! Podnipošto! Time nije rečeno, da gojimo kakvu ludu mržnju do tuđeg jezika. Ne,

u tom nemojmo slijediti istarske Talijane. Učimo po mogućnosti i talijanski i njemački, pak ćemo biti na višem stepanu obrazbe, nego li naši bahoti susjedi, koji se diče što ne znaju našeg jezika.

Sada par riječi našima: Broj naše djece u Puli nek potakne sva domorođna društva na ozbiljan rad uz geslo „hrvatska škola u gradu Pulu“. Da, u gradu si moramo sazdati školu, da se neupljava toliko stotina naše djece u tuđem moru. Hrvatska škola u Šijani je predaleko i premanjena. U stcu grada nam treba jednu i to ne kojekakvu, već da nam bude na diku i spas našeg pomladka.

Pežrtvovna naša Družba ne može toliko, stoga nek ostala društva odluče biti joj od pomoći. Tu nek bude središte našeg rada, jer tu imamo najmoćnije i najlukavije neprijatelje, od kojih ne možemo očekivati nego prezir. Ovi redci nek potaknu svakoga radozluba na geslo „sve za hrvatsku školu u gradu Pulu“.

Naška in Bošnjake. Otkad su počeli dolaziti amo na zaradu siromašni slojevi naroda iz Bosne-Hercegovine i Dalmacije, ovdasnji Talijani službeni i neslužbeni, nisu prestali nabacivati se na te biednike najgusnijim blatom i uporabljati sva sredstva raznim veksacijama samo da te siromašne Bošnjake oblate i omrzne. To traju već dvije godine. Nu srećom da Bog nije dao „kozi dugog repa“, pak su ti Bošnjaci još ovdje živi i zdravi i pošteno i marljivo: bez bodeza i abričkih napadaja na tuđoj vlastništvo zaraduju svoj svakdanji kruh kod gradnja ratne mornarice. Kad bi njihova mjesta z upremali gladuhli iz blaženog kraljevstva, onda bi ti njihovi doteponci bili ponos i dika njihova, ali ovako: van s Bošnjacima samo zato, jer ti siromaci govore hrvatski jezik kao i mi, i odatle talijanska sinjorija diže kuku i moliku na nje.

Ali najnovija talijanska sinjorija, pokazuje svu zlobu i perversnost njihova duše. Prošli četvrtak najme sastao se na sje-

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Kad bi Hadrijan bio podijelio samo neposrednim crkvama ili župnim pravu, da mogu govoriti, ne bi jamačno ovakvom počasću likovao staroslavenski jezik; ali pošto je bolje nego itko drugi onoga vremena poticao okolnosti, koje su tada vladale i veći potrebu, da se usliši molba svega slavenskoga naroda, odlučio je onako početi s staroslavenski jezik, osugljavajući time i psolve i pogrde, kojima su ga tada zaplavljali njegovi zlobni protivnici — kao što zalibože mnogi to čine i u sadašnjem vremenu. — Znamo dalje, da su putujući prednici u svoje vrijeme glagoljali bez svake prepreke i zabrane u crkvah, gdje se nije tada glagoljalo, a sve to nam svjedoči, da je poraba staroslavenski jezik u službi bogoslužnoj fakultativno. Privilegij je samo toliko po Slavens u koliko ima mnogo takih naroda, koji toga prava ne imaju.

Radi toga nije staroslavenski jezik „privilegium contra legem“ („povlastica proti zakonu“); kako neki hoće: „on nije ni „lex privata contra vel praeter jus commune“ („privatan zakon proti ili mimo obćega prava“) nego je „secundum et intra jus“ („po i unutar prava“), pače ako uzmemo da je sv. pismo staroga i novoga zavjeta i savor obćenitoga crkvenoga prava, dodjemo do uvjerenja, da je papa Ivan VIII. dao zapovied, da se u obće svim slavenskim narodima mora slovenski misliti, propoviedati i sv. sakramente dieliti. Kako se nalme mora latinskom narodu latinski, grčkom grčki tako se mora u obće slavenskom narodu ili bolje slavenskim narodima slovenski liturgijski. Davajuć ovu zapovied pozivao se papa svetačano na sv. pismo staroga i novoga zavjeta. „Hvalite Gospodina svi narodi, hvalite ga sva plemena“ (ps. 118) i opet: „(apostoli) govorahu im jezikima, kako im davaše Duh sveti govoriti.“ — (Djel. ap. 2, 4) I opet: „svaki će jezik slaviti

Boga“ (Rim. 14, 11). Pozivjuć se na ove riječi, zapovieda pomenuti Papa: „Submissus, (ut) in eadem lingua Christi Domini nostri praecommia et opera enarrantur...“ („zapovjedamo, da se u istom jeziku pripovjedaju nastojanja i djela Gospodina Isusa Krsta...“) Samo tako razumjeva se smisao onih riječi, što ih je isti Papa pisao Svatopluku: „Et si tibi et iudicibus tuis placet, missas latina lingua niagis audire, precipimus, ut latine missarum tibi solemniter celebrentur.“ („I ako se tibi i tvojim savjetnikom sviđa, da slušaš misle latinskim jezikom, zapovjedamo, da ti se svečanošću misa obavljaju latinski.“) — Kad bi poraba staroslavenskog jezika u službi Božjoj bila samo privilegij ne bi trebalo bilo, ga Svatopluku pla dozvolu u Pape, da mu dopusti, da nekoji svećenici za njega i njegovu okolinu misle latinski, jer bi mu u tome slučaju bilo slobodno poslužiti se ili neposlužiti pomenutim privilegijem; nego pošto je Svatopluk doista pitao, da mu

Papa dozvoli slušati latinsku misu, odlto je, da se nije onda moglo misliti latinski u slavenskim zemljama bez dozvola Papine. — I toga slijedi, da je slovensko Bogoslužje u slavenskim zemljama bilo zapoviedano, a latinsko samo iznimno dozvoljeno. Uza sve to se poraba slovenskog jezika u Bogoslužju — kako se već gori reklo — nazvalje od mnogih učanih i uglednih muzeva privilegijem i to u obzirima na one mnoge narode, koji toga prava ne imaju, kako ga imaju Slaveni, kojim je po Ivanu VIII. — kako se već reklo — zapoviedano, da u Bogoslužju rabe slovenski jezik; — i već s razloga, kad i ne bi bilo drugih kakvo jih je, što je Istra napućena velikom većinom Hrvata i Slovenca, ima se po skromnom mnenju podpisanih protegnuti gornja zapovied i gornje pravo na sve Istrate i Slovenca u Istri, u koliko oni u davanje vrijeme to svoje pravo branu, čine svoju dužnost i — u koliko to čine propisanim i pristojnim načinom, — svake su hvale vredni. (Slijedi.)

Koparski kotar:

Buzetština.

Sovinjak. Umro je ovdje dne 19. augusta t. g. umirovljeni župnik t. Karlo Znidarič. Rodom iz Pazina, župnikovao je mnogo godina u Sovinjaku. Našemu se je naroda otudjio. P. u m. l.

Podgata kod Lanista. Amerika nam je opeta ugrabila mladi život. Zadnjih dana prošlog jula nastradao je ondje Ivan Kraljič. Pred tri godine otisao je od kuće, kažu da protiv volje mlade si žene i gospodara, seoskog župana, kome je došao „na robu“, pak podao se je u Americu. Zahaćala je i njega ona graničava, upravo želja za američkim dolarima, koja nam je ovdje sav puk već okužila: Ukučani ga tesko izčekivaju — pak ga ondje u toj negostoljubivoj tuđini zahvati remen od stroja i smrvi! A na domu mi kukaju dvojica nejahe dječice. Tužna ta sreća našeg puka! A ipak nije svakome treba, da se po tuđim krajima ubija te traži preranu smrt.

Klenošćak. Sprovesmo svečano naš zavjetni blagdan t. j. Rokovo. Naroda iz sve okolice sakupilo se ove godine kako već odavna ne. Imade kod nas i bratovština, naime potporna pogrbeno društvo. Broji do sada preko 90 članova te lijepo napreduje.

Svuda narod vapi za školom, pak i mi je svdje želimo kao ozehao sunca. Sada se radi o tome, da bi se naše selo združilo sa susjednim Trstenikom te zajednički sagradili školu u Trsteniku. Dao Bog, te urodito ovo hvalevrijedno nastojanje naših muzeva željenim plodom: na skoro lijepom školom a dobrim učiteljem.

Lanista. Sumaska oblast već nekoliko godina radi po našem Krasu oko uređenja bujica. Sada se te radnje čini i kod nas pod nadzorom c. kr. kut. šumara, Jakova Draščića. Valja priznati ovo nastojanje, a nam je barem nekoliko utjehe. Kad nam ništa ne daju, pak niti jedine pristojne ceste, za kojih već toliko vremena i molimo i prosimo, da barem nešto i ovamo bace.

Brest kod Busca. Prigodom pokopa Marije Sanković-Soldatić, supruge Mata iz Dana br. 15, sakupilo se osim 30 K darovanih od istog Mata Sankovića za razna naša narodna društva još 4 K 40 p. za Družbu sv. Cirila i Metoda. Darovatelj: jesu: Čendak Ivan, Jelovice br. 5., Poropat Antun, Vodice br. 4., Ribarić Vjekoslav, Vodice 76., Sanković Ivan iz Vodica po I kruhu, te Rupena Mate iz Vodica 40 para. Ovu svotu je primila zahvalno „Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda“ u Brestu.

Franina i Jurina.

(Pazin.)

Fr. Aia je bilo veliko veselje 14. i 15. tega meseca va Pazin! Kad si pak li bil?

Jur. Bil sam i ja ond i sigurno bimo se bili našli, da me ni neč zadržalo.

Fr. A ča to?

Jur. Dva velika prijatelja, Delo i Turo, su se po sakralolsku posvadili va vrto Dugonje Piskalice i potukli bi se bili, da ni va pravo vreme prišla šjora Zaneta.

Fr. Ma povej no tega zlodeja!

Jur. Imal sam neč posla pull barbe Tonina. Pogovarali smo se va njegoven vrt. Na jedan put krika i vika pull suseda Piskalice. Pogledamo ovamo i na... Turo, upit u palicu, stoji kraj stola pod murvom i, mašući živo tavom rukom, kriči sav uzrujan proti Delu, ki je sedel blizu stola.

Sramota, ja, sramota! najveća, da se onako grdo postupa z ljudima, ki pridu va naše mesto. Hlat z okna med nje kamenje, kazat jim zajfik, roge i ono... od zada, napadati s palicom ljude, ki mirno sede va oštariji, kamenovat ljude s kuta; spuščat med ljude, ki mirno gredu po svojen pute, dapače odprte brijače britve — a la go vol tita save! Ke sinjori, ke sinjore, ke sinjorine, ke kull... tural! Su mogli doma oštāt, upade Delo: Ča prihajaju va talijanska mesta.

Talijanska mesta... nastavlja Turo ironički. Kakovi su to Talijani va Pazine, ki se zovu Mrak (crepuscolo), Kovač (fabbro), Peteh (gallo), Golob (colombo), Godina (anno), Primc (primec, primac, ricevente), Orič (aquilotto), Grbec (persona curva), Tenč (tenko, tanko, persona sottile), Cibura (un frutto), Sterpin (persona paziente), Terpin (persona sofferente), Pucič (bottoncino), Uljanič (persona oleata, lucente), Ujčić (zio materno), Brtoša (persona, che chiude, tappa), Dobrila (persona buona, dabbene), Bajčić (persona favolosa), Pohusta (incitatore), Načnovič (accoinciatore), Arič (haric, persona piena di favori), Pilat (pilad, pollame, persona, che appartiene ad una famiglia numerosa), Ivancič (Giovannino), Drndič (persona, che parla volentieri, che cinguetta), Sloković (slokati, ispiiti, sloković — piccolo bevitore), Gržetič (appartenente alla famiglia di Grgo — Gregorio), Antonič (a quella di Anton — Antonio), Lovrinič (a quella di Lovro — Lorenzo), Andrijanič (a quella di Andrijana), Matič (a quella di Mate), Vicič (a quella di Vice — Vincenzo), Valencič (Valencič, Valentič, a quella di Valentin), Barisič (a quella di Barisa — Bare — Bartolomeo), Čeh (a quella del Čehi — Boemi), Juričič (a quella di Jurica — Jure — Giorgio), Matejčić (a quella di Matej — Matteo), Jatič (a quella di Jate — Jakov — Giacomo), Ferencič (a quella di Ferenc — Frane — Francesco), Dorič (a quella di Dorko — Dorooteo), Gustin (a quella di Guste — Agostino), Gabrijelič (a quella di Gabrijel — Gabriele), Paladin (a quella di palad, di genta, che accende, di gente focosa), Runko (persona ricciuta), Grubiša (persona ruvida), Mican (micanti, persona che si muove), Margetič (vivandiere), Glavina (testa grande, testone), Bakarčić (persona di rame, abbastanza valida), Kovičica (persona, che si rotola, scherzosa, viva), Kuhar (cuoco), Stupar (persona che muove i piedi, che pesta la gualchiera), Stranič (persona che abita da parte), Nefat (nehvat, un pezzo di persona che non si può prendere colle mani), Lukšič (persona grande che, piegandosi, forma facilmente un arco), Ladavac (vladavac, reggente), Orbanič (orba — aratura, orati — arare, orbanič — aratore), Slavčić (usignuolo, persona di bellissima voce), Grah (pisello), Glavič (testina), Kaligarič (appartenente alla famiglia del kaligar — calzolaio), Tirkis (tir — kis, persona di colpi acidi, non ameni)...

A hodl, hodl, umjesa se Delo, tirkis znači turco.

Marion, nastavi Turo, (mar! — on, briga njega, non gl'importa), Pataj,

(pa — taj, e — questo [tuomo bello]), Rapiccio — Rapic... ..

O Dio! Finimola una volta, zauria Delo. I Rapiccio, to historičko ime, da je slavenko.

Sjor si, moj dragi, odgovori Turo. Kako su učinili od imena Volič — Volliggi, od imena Gundulič — Gundola, od imena Tartič — Tartini i tako dalje, tako su učinili od imena Rapic — Rapiccio, ča će reći osoba pogibeljna, persona scabrosa, percolosa.

Va in malora ti e tutta la tua etimologia, zavapi Delo. Fora i scavi. E po malo, sjor Delo. Ti misliš darlo fora i slavi, ča ne?

Scavi ili slavi to je meni svejedno. Ma onda će morat svi iz Pazina, Mraki i Kovači, i Gržetiči i Golobi i Slokoviči i Runki i Kamuzi... Hanaalt! Ča ti to govoriš od Kamuzi?

I Kamuzi su Slaveni iz Gorice i Kamuzi će reći ka ili kao muž, come un uomo.

Dale skoči na noge, korakne naglo do Tara i zavrti ovomu obe pesti pod nošom.

Indricoo, zavikne Turo zapovedajućim glasom. Indricoo, nismo miga va Kalabriji, ooo!

Kalabrija je naša, odgovori Delo.

Ča pazinška? Bog nas očuvaj i sveti Mikula. Mi nismo Kalabrez, već smo naši i kad smo naš, onda se moramo s našimi lepo i pošteno ponasat. Ki dela proti našim, dela proti nam. Od kega živi grad Pazin, nego od naših? Ki hrani trgovce, postolare, žnjidare, stolare, kollare, kovače i druge va Pazine nego naši? A kad neki va Pazine tako postavju proti našim, ča možemo od naših očekivat? Da će vas naši sasvim zapustit i benfatta. Erit de onda brzo vreme, da čete obedvat na suncu a večerat na mesečini. Svaki gre najraje svomu, tako će i naši poć našim i nikomu drugomu. Kapite, sjor Delo? Tu nismo Kalabrez, Talijani, tu smo po krvi i zajku Slaveni — Hrvati Istrani...

Bastaa... bastaa... traditor... zauria Delo. Čapajte ga i hitite ga...

Indricoo... indricoo... zavikne Turo i digne palicu va vis. Indricoo... Vi hote van, vi, ki ste se odrekli slavenkog roda i porodā, vi ste izdajice. Alò Tone, Frane, Ernesto, Luigi, pomozite, van s njima...

Va ten hipe dotače va vrt sva zapuhnutā šjora Zaneta, zaleti se med Toja i Dela i ulovi oba za prsa.

Za miloga Boga, ča je to?, zapita ona.

Mi nismo i nećemo bit nikaki Kalabrez, odgovori Turo, mi smo naši i nećemo, da se proti našim, ki su naš prišli nać, deluju stvari nespođobne. Ki će pak po sil bit Kalabrez, neki gre va Kalabriju i bon viajo. A sjor Delo, da će mene van hitit! Po malo sjor mio...

A takd je to, sjor Delo, započeo ostić šjora Zaneta. Dosta je tih vaših konfuzijona va našen mesto. Svezumtenič to smo vi kriv. Vi punite glavu mladeži fandonjiami, Vi tu mladež zapeljivate, tako da sada mnogokoj mat doma suze lije i otac da se va sebi grize. Pustite te ljude ča, a Vi, ako ste toliko zaljubljen va tu blaženi Kalabriju, hote tamo i ond skačite po miloj volji. Svo mesto će blagoslivjat on čas, kad vas više ovde nećete. Addio, sjor Delo, e bon viajo. A vam sjor Turo svaka čast i hvata. Bog i narod će vam platit. I sada hote doma jedan i drugi.

Dete se je obrnul i hodeć van z vrta govoril je prilično na glas: Vražja

baba... ju je sam vrag nimo donesal...

Turo se pak rukuje z gospom Zanetom i joj zahvaljuje, da je toj baruš kraj učinila.

I tako je šnilo, moj dragi Franina. Fr. Per hako, lepo, šajn. Eh, sjor Turo! šjora Zaneta valjaju dosta. Mnogokoj ča si njihove besede dobro sapamtit. Jur. I ja mislim. Nu za sada dosta, jer moram poć.

Fr. i Jur. se rukuju pak zaviknu koliko su mogli: Zivoooo! Zivili. Sokoli! Zdravoooo!

Razne primorske vesti:

Pogibelj od kolere. Kako smo javili u zadnjem broju pojavila se kolera u talijanskoj pokrajini Pulje, gdje njoj je palo životom već dosta osoba. Od oboljelih umire jako velik postotak. Bolest je dakle žestoke naravi.

Kato su pako naši obalni gradovi i gradići, osobito Trst, Rieka, Pula i sve istarske luke u neprestanoj parobrodarskoj svezi sa talijanskim lukama u Brindisi, Bari, Barietta itd. postoji velika pogibelj, da se i k nama ta grozna bolest prenese. Naše su lučko-zdravstvene oblasti u Trstu, Puli itd. poduzele obsežne mjere za pregledanje putnika i priljaga, što dolazi iz zaraženih krajeva, ali sve to nije dostatno; ako nebude i samo občinstvo pazilo, da se drži propisanih zdravstvenih mjera.

Preporučamo našim obćinskim oblastim, gg. svećenstvu i učiteljstvu, da pogaće puk kaku mu je živjeti i čega se mora držati, da odvrati od sebe pogibeljnu bolest. Čistoća hrane, pića i tiela, te svega što nas okružuje je prvi uvjet za očuvanje našeg zdravlja. Na sebi, u kući i okolo kuće pazimo da bude sve anažno i čisto.

Crna Gora — kraljevstvo. Junacki knez kršne Crne Gore Nikola slavi ovih dana 60. godišnjicu svog vladanja. Tim povodom proglašio je knez dne 28. augusta svoju kneževinu kraljevinom a sebe prvim kraljem junacke Crne Gore. Taj svečan proglas bio je u nedjelju i to nakon što je narodna skupština takav zaključak stvorila.

Knezu Nikoli dolaze danomice u posjete razni vladari, knezovi, kraljevi i carevi. Prošlog tjedna borovio je na Cetinju bugarski car Ferdinand sa priestolonasljednikom Borisom, a još je tamo talijanski kralj Viktor Emanuel sa kraljicom Jelenom, crnogorskom knežinjicom. Tamo će doći i drugih vladara i njihovih zastupnika, ponajpote slavenskih vladara i njihovih odslanika, napose Rusije, Srbije itd.

Ako ima taj korak kneza Nikola služiti na korist i sreću junacke Crne Gore pridružujemo se i mi iskreno k mnogobrojnim čestitkama slavenskih naroda!

Talijansko divljaštvo na Rieci. Prošloga čedna ustrojlen je na Rieci nezadun naš dečko Marijan Zorčić jedino vadi toga, što je talijanskom razbojniku rekao, da ne zna talijanski. Taj razbojnik, neki hrvatski odpadnik Pintar — razbio je nesretnom Marijanu s istog razloga kamenom ustnice, a nezadovoljan time, spruzio mu nekoliko dana za tim kuburu u glavu i usmrtilo ga!

Eto, dokle je dotjerala talijanska podivljajlost na Rieci, na onoj Rieci, koja i po hrvatsko-ugarskoj nagodbi pripada Hrvatskoj bar toliko, koliko i Magjarskoj, na onoj Rieci, gdje imade polovica hrvatskih stanovnika i gdje je i danas trgovina većinom u hrvatskim rukama, na onoj Rieci, koju zaokružuju sa svih strana Hrvati tako, da se riečki građanin nemože nikud ni maknuti a da ne prodje po našem zemljištu ili po našem moru.

Odakle tolika drzovitost i takovo divljaštvo riečke lredente? Očiglo, što nisu nikada i nigdje našli na pravi odpor ili na odmazdu od strane Hrvata. Kad budu ondješnji hrvatski listovi po-

Naručite odmah

dok nije rasprodano, jer za lije brzo nestaje
Pokrivala za postelje iz flanela
 kupljenih izravno iz tvornice, 180/190 cm,
 u svim najnovijim i najljepšim uzorcima,
 imajuće neznatno mrlje od vode i raspu-
 ćavanja: 3 kom. secas. 10 kruna, 3 kom.
 obična 9 K — pouzdem.

Pokrivala pristaju za svaku bolju obitelj
 za pokrivanje kreveta, divana, stolova, i
 osoba, vrlo su topla i fina.

Posiljač:

EMIL NOSEK,
 Častolovice na Orlici (Česka).

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 — Podružnica Via Lissa br. 7.

**Prodaja svježeg kruha
 tri puta na dan.**

Direktna poslužba u dom i u javne
 lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz
 najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

POZOR!

Kod Podružnice Gospodarske Zveze iz Ljubljane
 u Trstu, ulica G. Galatti, br. 14 tik velike pošte, može se do-
 biti uz najpovoljnije cijene svakovrstnog i dobrog sumpora,
 dobre engleske modre galice i svakovrstnih umjetnih gnojiva.

Može se dobiti i svakovrstnu drugu robu. Zastupstvo
 mlina Količevo (Gjuro Rašica).

OBJAVA.

Niže potpisani časti se ovime sl.
 općinstvu grada i okolice objaviti, da
 je počam od 1. augusta 1910. preuzeo
 reštauraciju

Narodnog Doma.

Držim uz domaću kuhinju prvu
 vrst pive, bijelog i crnog istarskog i
 dalmatinskog vina, čvicka, i raznog
 prokušanog vina u botiljkama.

Nastojat ću solidnom cijenom, br-
 zom podvorbom te dobrim pićem i jelom
 volecijenjene gostove potpuno i svagda
 udovoljiti. Preporučam se uz velešto-
 vanje

PULA, 31. augusta 1910.

RAVNIKER.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i
 uz mjesečnu otplatu te prima uloške,
 koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

**Anstro-Hrvatsko parobrodarsko društvo
 na dionice u Punta.**

Plovitbeni red

vrijedi od 1. maja 1910. do opoziva.
 Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6.—	odl.	VPUNAT	dol.	4.60
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.		dol.	4.25
6.10	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.15	odl.		dol.	3.35
6.45	dol.	Malinska	odl.	3.05
6.55	odl.		dol.	2.55
7.40	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.45	odl.		dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	4.15
7.45	dol.	Opatija	odl.	3.41
8.—	odl.		dol.	3.30
9.20	dol.	Bell	odl.	2.10
9.30	odl.		dol.	2.—
10.20	dol.	Merag	odl.	1.10
10.30	odl.		dol.	1.—
11.—	dol.	Krk	odl.	12.30
11.10	odl.		dol.	12.20
po podne				prije podne
12.40	dol.	Baškanovn	odl.	10.60
1.—	odl.		dol.	10.40
5.—	dol.	Rab	odl.	8.40
5.30	odl.		dol.	8.30
6.15	dol.	Veli Lošinj	odl.	6.45
6.25	odl.		dol.	6.35
6.35	dol.	Mali Lošinj*	odl.	6.25
6.45	odl.		dol.	6.15
6.30	dol.	NEREZINE	odl.	5.30

* Luka Sv. Martina.
 Uvjetno pristajanje u Punta i Loparu.

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjeljo	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijed. Subota
prije podne				po podne
3.40	odl.	VBaška	dol.	6.10
4.50	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

**Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab
 i natrag.**

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	VRijeka	dol.	7.60
7.55	dol.	Opatija	odl.	7.15
8.—	odl.		dol.	7.00
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.60
8.20	odl.		dol.	6.40
12.—	dol.	Rab	odl.	8.—

**Pruga: Rieka-Krk-Rab-Veli i Mali
 Lošinj**

(Vrijedi od 3. kolovoza t. g. do opoziva.)

Svaki Subota Srijeda	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Pe. ak.
prije podne				po podne
10.50	odl.	VRijeka	dol.	6.50
1.30	dol.	Krk	odl.	5.50
1.60	odl.		dol.	3.40
4.10	dol.	Rab	odl.	1.50
4.30	odl.		dol.	1.10
6.30	dol.	Mali Lošinj	odl.	11.—
		(luka sv. Martina)		
6.40	odl.		dol.	10.50
6.50	dol.	Veli Lošinj	odl.	10.40

Ravnateljstvo si pridržava pravo — prema okol-
 nostima — promjena plovitbenog reda.

KAMEN ZA GRADNJE

iz najboljih kamenoloma okolice (Kamenolom Varešan u dugoj uvali).

MORSKI PJESAK.

Sva gradja u svakoj količini dovaja se na lico mjesta uz najpovoljnije cijene. Morski pjesak izvaža se i van Pula.

Skladište i ured u PULI, Via della Valle br. 11. - Telefon br. 21.

Josip Blašković, vlastnik kamenoloma.

NOVO!

NOVO!

HOTEL ELISABETTA

PULA, via Arena br. 1.

Vis-à-vis Arona.

Vlastnik: Fraue. Barbalić

sasna nanovo i moderno uređen, sa liepim i zračnim sobama, oprem-
 njenim sasna novim pokućtvom i posteljicom.

Sasna u blizini parobrodarske stanice, postaja Gramvaža, blizu
 kolodvor.

Poslužba brza i točna, cijena vrlo umjerena. — Ulicu sa ulice
 Arena br. 1 i sa reštauracije piazza Ninfia br. 1, vlastništvo istog
 gospodara.

Preporuča se našem običavju uz geslo: SVOJ K SVOMU!

SPLIT — DALMACIJA

Mineralno sumporno jedno kupalište

NAGY i drug

najbaci i najljekovitiji sumporni izvor EUROPE, najbogatiji na jodu u opće sa
 jedino obstojećim uspjesima ozdravljenja jer UNIKUM kroz sretno komično
 spoenje od sumpora, joda, soli i bromida u izvanrednoj količini. Lječilište za
 bolesti svake vrsti. Liječi se kupanjem, pićem, blatnim oblozima itd. U 1 litri
 sadržava 31.604 gr. Cijelju godinu otvoreno. Preporučuje se osobito onim, koji
 su već više lječilišta pohodjali, bez ili malim uspjehom. Voda naša, sol i blato
 otprema i izvešće dalje uprava kupališta.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda